

INHOUDSOPGAVE

ENKELE RECENTE EVOLUTIES IN HET VEILIGHEIDSLANDSCHAP: NIEUWE PARTNERSHIPS	1
1. EVOLUTIE VAN HET VEILIGHEIDSLANDSCHAP	1
2. ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE INTERACTIES TUSSEN DE OPENBARE EN PRIVÉ-SECTOR OP HET VLAK VAN VEILIGHEID	4

ENKELE RECENTE EVOLUTIES IN HET VEILIGHEIDSLANDSCHAP: NIEUWE PARTNERSHIPS

Op grond van artikel 5 van het Verdrag van de Raad van Europa van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, is de veiligheid een mensenrecht en een *conditio sine qua non* voor het behoud van de rechtsstaat. Daarom vormt de veiligheid één van de fundamentele taken van de overheid.

In het kader van haar opdracht van ordehandhaving beschikt de overheid, en dus ook de politie, over het monopolie van het gebruik van geweld en dwangmiddelen. De politiediensten ontlenen hun bevoegdheden aan de wetten en reglementen. Hun optreden is onderworpen aan intern en parlementair toezicht.

1. EVOLUTIE VAN HET VEILIGHEIDSLANDSCHAP

Afgezien van de politiehervormingen, is het veiligheids- en politielandschap de laatste jaren grondig geëvolueerd. Een van de kenmerken van die recente ontwikkelingen is ongetwijfeld een grotere interactie tussen de openbare actoren en betrokkenen (vooral de politie), en bepaalde, vooral privé- of commerciële actoren en betrokkenen, of het hybride en precaire statuut.

Andere fora hebben de rol, functies en mogelijkheden onderzocht van die privé- of commerciële spelers. Hierna komt trouwens een opvolgingsproject aan bod van die partnerships of interacties waarvan het Vast Comité P de voorbije twee of drie jaar al verschillende realisaties heeft kunnen observeren.

Er is nog een andere ontwikkeling die onze aandacht verdient: het alsmaar regelmatig inzetten, door tussenkomst van de lokale overheid, van opzichters of bewakers van openbare plaatsen met de meest uiteenlopende statuten en vormen.

Deze opzichters of bewakers oefenen op uitdrukkelijke vraag van verscheidene van hun opdrachtgevers de volgende opdrachten uit: (1) **luik preventie**: rol van nabijheid, informatieverstrekking aan de bevolking en tussenpersonen; opstellen en opvolgen van verschillende soorten verslagen die aan de gemeentediensten en soms ook aan de politie worden overgemaakt; interventie in bepaalde conflictsituaties om te voorkomen dat die zouden ontaarden; (2) **luik veiligheid**: zichtbare aanwezigheid op het terrein, die een ontradend effect heeft (patrouilles of ordediensten); herinneren aan de norm, interventie en/of bijstand aan de politie indien nodig (misdrijf op heterdaad of vraag van burgers); (3) **luik bijstand**: bijstand aan en bescherming van slachtoffers en tussenpersonen naar de politie en/of hulpdiensten (ambulance, politie, brandweer) toe; (4) bepaalde **specifieke taken** afhankelijk van de lokale situatie.

Van alle diensten van dat type in de stad Antwerpen, bezit alleen de stedenbouwkundige politie politiebevoegdheid. Ze kan zelfs processen-verbaal opmaken van haar vaststellingen van inbreuken inzake stedenbouw of ruimtelijke ordening. Maar het is een politieambtenaar die de overtreder moet verhoren. De beëdigde opzichters die het illegaal dumpen van afval moeten bestrijden, bezitten in deze stad daarentegen geen enkele politiebevoegdheid, maar worden als bevoorrechte getuigen beschouwd en het proces-verbaal wordt op basis van hun verklaringen opgesteld. De parkeerbewakers stellen overtreders voor een parkeertaks te betalen en in geval van weigering wordt proces-verbaal opgesteld door een bevoegd politieambtenaar. Er bestaan daarvan tal van varianten en de situatie gaat nog veranderen. We komen elders op deze kwestie terug.

De verschillende agenten, actoren of betrokkenen terzake hebben de meest uiteenlopende namen, titels of graden en dragen vrij vaak een uniform, waardoor de burger hen soms verwart met een gezaghebbend ambt.

In de verschillende geraadpleegde documenten botsten we op de volgende namen en titels: (1) gardien de parc, gardien d'espace public, stadswachter, parkwachter (-bewaker), schoolwachter; (2) surveillant de parking, surveillant ville, gemachtigde opzichter; (3) parkeermetercontroleur (van het betalend parkeren); (4) agent de stationnement, agent d'ambiance dans les transports en commun, agent taxateur, agent CTP, agent de convivialité, schoolbegeleider, lijnhelper, veiligheidsbeambte; (5) preventie- (en veiligheids)assistent).

Heel vaak vallen deze personen onder het gezag van (1) de Directie Preventie en Veiligheid of van een ambtenaar die daarmee belast is (preventie- en/of veiligheidsambtenaar); (2) van de hiërarchie van het gemeentebestuur, een 'schepenschap' of zelfs rechtstreeks onder de burgemeester, een schepen of de gemeentesecretaris of -ontvanger; (3) soms van een vzw; (4) soms min of meer rechtstreeks onder dat van de politie.

Het beheer en de leiding van het personeel kan ook in het kader van een specifiek 'project' gebeuren. Zo valt in twee gemeenten het *stadswachtproject* onder 'Preventie en Veiligheidscontract' en dus onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester. Merk op dat de bevoegde minister het PWA-statuut zou willen veranderen in een gemeentelijk statuut dat onder het Activa-plan valt (federale tewerkstellingsmaatregel).

In een aantal gevallen zijn dergelijke agenten of ambtenaren tewerkgesteld (geattacheerd, aangeworven) in politiestations onder het rechtstreeks gezag van de officier die de leiding heeft over die stations.

Het experiment in Sint-Gillis is interessant. In die gemeente worden dergelijke functies uitgeoefend onder leiding van de burgemeester en, operationeel, onder leiding van de preventieambtenaar die verantwoordelijk is voor de diensten die in het kader van het veiligheids- en preventiecontract werkzaam zijn. Het team omvat eveneens een coördinator en twee teamchefs die dagelijks de verschillende interventies van de wachters van openbare plaatsen controleren. De dienst beschikt over een reglement voor het dragen van een uniform dat het college van burgemeesters en schepenen heeft goedgekeurd in oktober 2003.

Wat de relaties met de politiediensten betreft, bepalen hun richtlijnen meestal (maar niet altijd; er zijn zelfs uitzonderingen die het tegenovergestelde bewijzen) dat de zonechef en de wijk-directeurs geen enkel gezag hebben over de bewakers van openbare plaatsen, aangezien die laatste tot het gemeentepersoneel behoren. Maar dat belet niet dat er contacten, banden en samenwerkingsverbanden bestaan tussen de bewakers van openbare plaatsen en de lokale politiediensten (rechtstreekse communicatie via 'walkie-talkie' en soms zelfs samenwerking bij ordediensten of manifestaties, enz.).

Zo ook worden de interventieverslagen met informatie over diverse overtredingen die de bewakers van openbare plaatsen hebben vastgesteld of die particulieren gemeld hebben (burenruzies, gevonden voorwerpen, dealen, enz.) vrij geregeld aan de lokale politiediensten overgemaakt (fax wordt automatisch aan de hoofdcommissaris van het district overgemaakt). De feedback vanwege de politiediensten varieert wel afhankelijk van de wijk en het dossier.

In Oostende staan de veiligheidsagenten onder leiding van een lid van het middenkader van de lokale politie. Ze houden zich onder meer bezig met fietsregistratie, het zoeken naar en ophalen van achtergelaten of gestolen fietsen en bromfietsen, de teruggave ervan aan hun rechtmatige eigenaars in samenwerking met de lokale politie. In samenwerking met de schoonmaakdiensten en de lokale politie zien ze ook toe op de verwijdering van graffiti na daarvan eerst een foto te hebben genomen. Ten slotte houden ze zich bezig met diefstalpreventie in de voor het publiek toegankelijke ruimtes in ziekenhuizen, oefenen ze toezicht uit op de parkings, zoeken ze naar illegaal gedumpt afval, registreren en controleren ze het straatmeubilair, enz.

Wat de uniformen betreft, heeft men er niet altijd naar gestreefd verwarring te vermijden met de politiediensten of met een gezaghebbend ambt, zoals dat uitdrukkelijk bepaald is voor de bewakingsondernemingen. Integendeel, soms merk je veeleer paramilitaire uniformen op: *combat shoes*, *maglight*, diverse tasjes rond een riem, militaire kepie, enz.

Er bestaat maar één reglementering inzake het uniform van die 'veiligheidsagenten' s.l. In het Belgisch Staatsblad van 4 april 2003 werd namelijk een omzendbrief gepubliceerd van de Federale Overheidsdiensten Binnenlandse Zaken en Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg van 19 maart 2003 met als opschrift "Specifieke richtlijnen met betrekking tot de Stadswachten – Activa-statuut", waarin de te dragen werkkledij wordt beschreven. Intussen werd een kleine wijziging aangebracht betreffende het polohemd door de Omzendbrief PREV 21 van 23 juli 2003 met betrekking tot de stadswachten van een veiligheids- en preventiecontract, die bepaalt dat het polohemd voortaan wit is in plaats van paars.

De kledij die men ons heeft laten zien of beschreven, verschilt van stad tot stad: (1) zwart pak met het logo van de stad op de mouwen, epauletten met een ster en donkerblauwe kepie ofwel een pak, logo van de stad, zelfde graden als bij 'Douane en accijnzen' en kepie met het

logo van de stad, of nog een donkerblauwe broek en marineblauwe jack; (2) uniform met donkergroene broek, vest en kepie, lichtgroen hemd; (3) blauwe broek en geel T-shirt en/of geel polo-hemd, paars T-shirt en parka, rode vest, jasje of parka op grijze of zwarte broek. Meermaals kwam er een verandering in de kledij door tussenkomst van een korpschef.

Interessant is ook om de beschikbare cijfergegevens over die agenten, actoren of betrokkenen te analyseren. Op het ogenblik van onze analyse waren dat er ongeveer 85 in Antwerpen en 35 in Gent, maar zowat 124 in Charleroi, 90 in Bergen en 54 in Luik. Oostende telt er 97 tegenover 71 in Leuven, 45 in Molenbeek, 12 in Oudergem, 7 in Sint-Pieters-Woluwe, 33 in Doornik en 4 in Seraing.

Ook de analyse van de rol van de politie of de relaties met de politie van die verschillende diensten en agenten kan interessante resultaten opleveren. Dit kwam al aan bod voor de gemeente Sint-Gillis.

In enkele steden en gemeenten vallen die agenten en ambtenaren min of meer rechtstreeks onder de operationele leiding van de korpschef van de lokale politie of staan ze, *de facto*, onder het gezag en toezicht van die laatste. In andere steden en gemeenten werd de korpschef uitdrukkelijk gevraagd erop toe te zien dat die verschillende agenten niet de rol van politieagent spelen of zich in de uitoefening van het politieambt mengen.

In Gent onderhoudt de politie geregeld contacten met de stadswachten (die laatsten geven informatie door aan de politie).

Meestal worden de politiediensten 'ter hulp geroepen' om eventueel assistentie te verlenen of een proces-verbaal op te stellen. In dergelijke gevallen wordt de reactie van de politie ook bekeken en afgemeten naar gelang van de gemelde gebeurtenis. In bepaalde gevallen (misdrijven, verdachte handelingen, enz.) bestaat de reactie van de korpschef, die gebaseerd is op de informatie van de stadswachten, in een proces-verbaal of inlichtingenverslag en stuurt hij dienovereenkomstig patrouilles uit.

In verschillende steden en gemeenten bestond er een samenwerking op het terrein voor illegaal gedumpt afval, preventie inzake hondenuitwerpselen en zakkenrollen. De politie treedt dan op op vraag van de stadswachten. Meer nog, in Oostende bijvoorbeeld geeft de lokale politie hen miniopleidingen over de reglementeringen van de stad.

Ook in Charleroi bijvoorbeeld, hebben de 'stadsstewards' uiteenlopende algemene inlichtingen over politieactiviteiten en middelen om het publiek te contacteren, rechtstreeks van de politiediensten gekregen.

Contacten en een zekere samenwerking vinden geregeld plaats bij bepaalde evenementen en/of manifestaties waarop de politie een min of meer belangrijke of specifieke rol speelt (sportmanifestaties, concerten, specifieke markten).

Bij onderzoeken over klachten of aangiften heeft het Vast Comité P herhaaldelijk moeten vaststellen dat de politiediensten voor de interface met DIV zorgden voor de identificatie van de eigenaars van voertuigen.

Op een aantal plaatsen krijgen bepaalde personen een opleiding tot 'bevoegde opzichter' en regelen ze het verkeer aan verschillende scholen van de zone. Af en toe wordt op henzelf toezicht gehouden bij de uitoefening van die activiteiten. Tijdens dat toezicht kunnen dan verbeteringen aangebracht worden aan de manier waarop ze hun aanmaningen formuleren.

Het komt ook voor dat de politiediensten door de verantwoordelijke van de 'bevoegde opzichters' op de hoogte gebracht worden van de moeilijkheden die zich bij hun werk voordoen (veiligheid aan scholen, verkeersovertredingen, beledigingen, enz.). Afhankelijk van die moeilijkheden, oefenen de politiediensten op die plaatsen dan toezicht uit de volgende dag (en de dagen nadien indien nodig). Het gebeurt dan dat er processen-verbaal worden opgesteld: (1) een dronken bestuurder komt regelmatig naar school om zijn kinderen op te halen; (2) personen parkeren op een oversteekplaats voor voetgangers, de stoep of een parkeerplaats voor gehandicapten; (3) de bevoegde opzichter wordt beledigd omdat hij een opmerking heeft gegeven die *a priori* terecht is, enz.

De samenwerking kan ook nog op andere domeinen betrekking hebben, zoals in Oostende, waar de lokale politie de gsm's van de opzichters beheert. In Kortrijk worden preventieve acties gevolgd door repressief politiewerk mits goedkeuring van het politiecollege en in overleg met de cel Preventie en Veiligheid.

In vele opzichten zijn de functies en taken van die agenten vergelijkbaar met die van de bewakingsagenten. Soms sluiten ze nauw aan bij opdrachten van bescherming en bewaking, bij quasi- of pre-vestigingen die nauw aansluiten bij het veiligheidsambt, zelfs het politieambt. Daarom lijkt het ons belangrijk ook aandacht te hebben voor de selectie, rekrutering en opleiding van die personen. Sinds het begin van de jaren 90 zijn onder impuls van de opeenvolgende regeringen enorme inspanningen geleverd op het gebied van de private veiligheid en die inspanningen waren noodzakelijk door het amateurisme van sommigen.

Een soortgelijke inspanning zou in de genoemde sectoren geleverd moeten worden en er zou misschien ook in overstapmogelijkheden voorzien kunnen worden tussen de ingevoerde hybride en nogal precare statuten en de privé-veiligheidssector, een beetje zoals wat er momenteel met de hulpagenten gebeurt. De veiligheid en constructieve synergieën tussen wat sommigen de private en de openbare veiligheid noemen, zouden ermee gebaat zijn.

2. ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE INTERACTIES TUSSEN DE OPENBARE EN PRIVÉ-SECTOR OP HET VLAK VAN VEILIGHEID

Het Vast Comité P heeft, net zoals andere bevoegde waarnemers, de laatste jaren herhaaldelijk gemeld dat het politieambt een alsmaar vagere inhoud heeft. De politiediensten, die aan een strikte controle van de *trias politica* zijn onderworpen, nemen alsmaar meer afstand van taken die als 'oneigenlijk' worden bestempeld of bepaalde opdrachten worden tegelijk aan andere betrokkenen toevertrouwd. In dit verband vermelden we de recente initiatieven inzake geldtransporten, die tot een nieuwe hybride op het vlak van veiligheid hebben geleid, na het 'Veiligheidskorps' dat elders aan bod komt.

Een andere recente ontwikkeling verdient ons inziens de nodige aandacht. De publiek-private samenwerking op het vlak van veiligheid werd, al vóór de politiehervorming, in een wettelijk kader gegoten, namelijk in de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, de omzendbrief van 27 oktober 1993 betreffende de uitoefening van bewakingsactiviteiten ten behoeve van openbare rechtspersonen en de omzendbrief van 13 oktober 1995 betreffende de burgerwachtinitiatieven.

Na de hervorming hebben verschillende gemeenten (Meerhout, Knokke-Heist, Sint-Martens-Latem, Sint-Genesius-Rode) met min of meer succes een beroep gedaan op bewakingsondernemingen voor bepaalde taken van controle en bewaking.

De wet van 7 mei 2004 "tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, de wet van 29 juli 1934 waarbij private milities verboden worden en de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective" heeft verschillende belangrijke wijzigingen ingevoerd voor de interactie tussen de openbare en privé-sector op lokaal niveau. Maar die wijzigingen zijn vooral belangrijk gebleken in het licht van de recente besprekingen over de werking van de interne bewakingsdiensten in de openbare vervoerssector. Bovendien werd het opschrift gewijzigd in "de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private veiligheid".

We zijn van oordeel dat een uitbreiding van de taken van de private veiligheidssector zou moeten gepaard gaan met niet alleen een duidelijk vastgelegde reglementering, maar ook een gelijkwaardige parlementaire controle op de opdrachten en bevoegdheden die door de wet zijn toegekend.

Het spreekt voor zich dat de wetgever niet wil dat van die beginselen wordt afgeweken. In de inleidende beschouwingen van de memorie van toelichting van de wet tot regeling van de private veiligheid wordt uitdrukkelijk vermeld dat het geenszins de bedoeling is om de private bewakingssector enig overheidsgezag of politionele bevoegdheden toe te kennen of taken toe te vertrouwen waarvan geoordeeld wordt dat ze essentieel politioneel dienen te blijven, zoals: (1) taken die de uitoefening van politiebevoegdheden inhouden, zoals bijvoorbeeld bepaald in de wet op het politieambt of het wetboek van strafvordering; (2) taken die de uitoefening van dwang met zich brengen; (3) taken die de uitoefening van geweld (met uitzondering van de wettige zelfverdediging) inhouden; (4) taken die vrijheidsbeperkende maatregelen inhouden; (5) taken die aan het toepassingsgebied van de wet houdende verbod van private milities raken, zoals patrouilles en ordediensten; (6) taken die, door hun symboolwaarde, de indruk wekken dat de beoefenaars ervan met enig overheidsgezag zijn bekleed.

Wat de controle op de private veiligheid betreft, vermeldt het federaal veiligheids- en detentieplan: “*Om de democratische controle op de private veiligheidsactoren te realiseren is het opportuun te onderzoeken of de Vaste Comit es van toezicht op de politie- en de inlichtingendiensten binnen hun wettelijke taak hiertoe kunnen bijdragen*”.

De eerste parameter is de naleving van het gelijkheidsbeginsel. Voor sommige klanten kan de private veiligheidsmarkt een zekere aantrekkingskracht hebben want direct betalen, betekent dat je een woordje te zeggen hebt (klantenbenadering) en dat je individuele belangen kunt laten gelden. Dat in tegenstelling tot de openbare veiligheidsmarkt, die vergoed wordt met belastinggeld en ten dienste van de gemeenschap en het algemeen belang staat (gemeenschapsbenadering). Het spanningsveld tussen die twee benaderingen mag in geen geval uitmonden in een veiligheidsdienst met twee snelheden.

Bovendien moet rekening worden gehouden met de primaire doelstellingen van elke veiligheidspartner en met de gevolgen van de bedrijfsfilosofie. De politiediensten hebben als voornaamste opdracht, in hun hoedanigheid van openbare dienst, de veiligheid in de maatschappij te handhaven. Hun doelmatigheid wordt dan ook gemeten aan de mate waarin die doelstelling wordt bereikt. Een privé-onderneming heeft daarentegen als doel geld in het laatje te brengen, vandaar dat haar doelmatigheid gemeten wordt in termen van winst.

Kortom, de veiligheid is een doelstelling voor de politiediensten en het geld is het middel, terwijl de winst of meer bepaald het geld de doelstelling van de privé-sector is, die de veiligheid gebruikt als een product, een middel om geld te genereren.

Voor die privé-partner gelden de marktmechanismen. Hij beschouwt de veiligheid dan ook als een economisch goed dat onderworpen is aan het principe van vraag en aanbod.

Sommige onderzoekers stellen dat de privé-sector uitgaat van een concept van ‘pragmatische’ criminaliteit, terwijl de politiediensten, die toezien op de naleving van de regels, uitgaan van een concept van ‘normatieve’ criminaliteit.

Terwijl de politie bekommerd is om het algemeen belang, met name de veiligheid van de maatschappij in haar geheel, richt de privé-partner zich meer op particuliere belangen, op de fenomenen en gedragingen die zijn klant schade kunnen berokkenen.

Een ander doorslaggevend criterium voor het inzetten van een privé-politie is de kwaliteit van de dienstverlening: biedt de privé-sector een gelijkwaardige kwaliteit tegen een lagere prijs? Dezelfde vraag rijst in verband met de hierboven vermelde ‘hybriden’.

In de loop van de tijd hebben de marktmechanismen hun intrede gedaan in de sector van de veiligheid, met als gevolg dat zowel de burgers als de organisaties een service verwachten die zo goed mogelijk hun wensen vervult. Bovendien moet rekening worden gehouden met de alsmaar duidelijker wens van de burger om *de visu* de meetbare resultaten te kunnen vaststellen van de investeringen die hij doet in de veiligheid via belastingen.

In managementtermen: de burger wenst een *return on investment*. Volgens heel wat betrokkenen kan de politie, die ten dienste staat van de maatschappij in haar geheel, maar aan de eisen van de burger voldoen in de mate dat deze niet in strijd zijn met het algemeen belang. Daarom en door de (fors) groeiende belangstelling van de overheid voor management heeft de politie (soms ietwat te snel) de wens geuit, vanwege een gebrek aan financiële middelen en personeel, om zich van bepaalde taken te ontdoen die ze niet als fundamenteel beschouwt en die de privé-sector tegen een betere prijs zou kunnen uitvoeren. Hoe dan ook, men mag niet vergeten dat die taken moeten worden uitgevoerd zoals het hoort. Vandaar dat het belangrijk is dat de verschillende overheden toezien op de selectie en opleiding van het personeel dat die opdrachten gaat overnemen en op de kwaliteit van de uitvoering ervan.

De fundamentele rechten en vrijheden van de burger vormen de belangrijkste bekommernis. In dat opzicht verdient het concept van betalende politie ook onze aandacht in de toekomst. Vanuit democratisch standpunt is het vooreerst belangrijk een gelijkwaardige dienstverlening inzake politiezorg aan alle burgers te waarborgen. De politie besteedt echter een aanzienlijk deel van haar capaciteit aan activiteiten die maar een klein deel van de bevolking aangaan. De vraag rijst dan ook of alle burgers, via het belastingstelsel, moeten bijdragen om bijzondere risico’s te dekken bij privé-initiatieven (sportmanifestaties, culturele activiteiten, beroepsrisico’s, enz.).

In de gevallen waarin een schending van de privacy, dwangmaatregelen of maatregelen om het geweld te beheersen *a priori* niet nodig zouden zijn, zou een beroep kunnen worden gedaan op de privé-veiligheidssector. In de gevallen waarin het nodig blijkt dat de fundamentele rechten en vrijheden worden beperkt, moeten de politiediensten optreden, want zij hebben in principe het monopolie terzake, zoals dat in elke rechtsstaat hoort.

In dit geval moet het optreden altijd worden gewogen volgens het principe van rechtvaardige en gelijkwaardige verdeling van de dienstverlening inzake veiligheid. In de hierboven vermelde omstandigheden kan worden overwogen om de kosten te verhalen op de persoon of organisatie die een bijzonder risico creëert, zoals dat al in zekere mate het geval is voor geldtransporten. Artikel 90 van de wet op de geïntegreerde politie voorziet in die mogelijkheid: *“De gemeenteraad of de politieraad kan een reglement vaststellen betreffende de inning van een vergoeding voor opdrachten van bestuurlijke politie van de lokale politie.*

De Koning regelt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de voorwaarden en de nadere regels van deze inning”.

Wanneer men politietaken uitbesteedt, mag men de keuze van het politiemodel voor de aanpak van de veiligheidsproblematiek niet uit het oog verliezen. Er werd geopteerd voor de zogeheten *community (oriented) policing*. Men moet dan ook bijzonder waakzaam zijn en niet in de traditionele rol van een louter reactieve, repressieve, op het incident gerichte politie hervallen.

Nochtans bestaat dat risico wanneer de politie afstand neemt van de bevolking door zich uit sociale netwerken en samenwerkingsverbanden terug te trekken. We moeten er trouwens over waken dat andere diensten zich niet van hun verantwoordelijkheden voor de politie ontdoen onder het voorwendsel dat ze een permanentie van 24/24 uur, 7 dagen op 7 verzorgt. Een grondige analyse van de waaier van taken is dus noodzakelijk. Daarbij moet rekening worden gehouden met het gekozen politiemodel en met de toegepaste doelmatigheidscriteria. De samenwerkingsverbanden en de overdracht van bepaalde taken moeten leiden tot een *win-winoplossing* voor elke betrokken actor en de ‘klant’. In dat verband moet men zich ervan verzekeren dat, in dat privatiseringsproces van bepaalde politietaken, een minstens gelijkwaardige dienstverlening wordt gegarandeerd en de democratische rechten van de burger worden beschermd.

De privatisering van het parkingbeleid, in de vorm van concessies aan privé-ondernemingen die de bedragen innen en een percentage ervan overmaken aan de gemeente, doet problemen rijzen op het vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Wie de verschuldigde som niet betaalt, wordt geïdentificeerd aan de hand van zijn nummerplaat, wat de privacy schendt. In tegenstelling tot het oude inningsstelsel van boeten door de politie, bestaat er geen enkele mogelijkheid van beroep bij het geprivatiseerde parkingbeheer.

Er mag evenmin verwarring ontstaan bij de burger over de functie of de hoedanigheid van de persoon waarmee hij te maken krijgt. Hoewel de wet op de private veiligheid en de diensten van bijzondere veiligheid en de wet op de privé-milities elke dubbelzinnigheid hierover uitsluiten, rijzen er in de praktijk toch problemen. De wet van 10 april 1990 beschouwt als veiligheidsdienst: elke dienst die in de schoot van een openbare vervoersmaatschappij is georganiseerd met het oog op het verzekeren van de veiligheid op al dan niet publiek toegankelijke plaatsen, die door de openbare vervoersmaatschappij worden uitgebaat.

In het verleden is uit verschillende toezichtsonderzoeken van het Vast Comité P gebleken dat deze gebiedsafbakening niet altijd wordt nageleefd en dat er ook een grondiger onderzoek nodig is over het dragen van het uniform en de dienstvoertuigen.

De toevlucht tot privé-bewakingsondernemingen op lokaal niveau moet aan een aantal met elkaar in verband staande voorwaarden voldoen. De studie van het Vast Comité P en een recente wetenschappelijke studieⁱ hebben aangetoond dat een goede voorbereiding en omschrijving van dergelijke initiatieven een kritieke succesfactor vormen. De publiek-private samenwerking moet ondersteund worden door de politie, die moet meewerken aan het

---

ⁱ COOLS, Marc en VERBEIREN, Karolien, *Politie en Privébewaking. Samen Sterk*, Brussel, Politeia, 2004, 272 p.

concept, de uitvoering en de controle op de bewakingsondernemingen. De samenwerkingsmodaliteiten moeten bovendien gedetailleerd en contractueel worden vastgelegd.

Ten slotte kan men zich afvragen of het inzetten van privé-bewakingsondernemingen op de openbare weg of van veiligheidsdiensten in het openbaar vervoer tot doel heeft bepaalde disfuncties van de politiediensten weg te werken of beantwoordt aan een evolutie van de maatschappij, nl. minder sociale controle en burgers die duidelijk minder bereid zijn om aangifte te doen.